

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

Κείμενο 1

[Μαντίλα]

Απόσπασμα από το βιβλίο της Niall Ferguson «Πολιτισμός» (μετάφραση Νίκος Ρούσσο), εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2012, σσ. 294-295.

[...] Κάποια εξωτερικά στολίδια μπορεί να έχουν βαθύτερη σημασία. Είναι άραγε η μαντίλα ή το πέπλο εκφράσεις προσωπικής πίστης, που κάθε δυτικοποιημένη κοινωνία θα πρέπει να ανέχεται βάσει της αρχής της ελεύθερης έκφρασης; Ή μήπως πρόκειται για απαρχαιωμένα σύμβολα της σεξουαλικής ανισότητας που επιτάσσει το Ισλάμ και τα οποία θα έπρεπε να απαγορεύονται από μια κοσμική κοινωνία; Ισλαμιστές όπως ο δημοσιογράφος Νιχάλ Μπενγκίσου Κάρακα παρουσιάζουν το ερώτημα ως ζήτημα ατομικής ελευθερίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων: «Θέλουμε να μας φέρονται όπως φέρονται στις γυναίκες που δεν φορούν μαντίλα. Είμαστε ίδιες, τίποτα διαφορετικό δεν υπάρχει, θέλουμε να μας φέρονται το ίδιο. Έχουμε όλα τα δικαιώματα που έχουν κι εκείνες. [...] Απλώς θέλουμε δημοκρατία ανάμεσα στις κυρίες που δεν φορούν μαντίλα και σε εκείνες που φορούν».

Οι ισλαμιστές ισχυρίζονται ότι η κάλυψη δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα ακίνδυνο δικαίωμα εκλογής, το οποίο κάποιες γυναίκες επιλέγουν ελεύθερα να ασκήσουν. Το πέπλο, λένε, είναι απλώς μια ακόμα μορφή γυναικείου ενδύματος, που διατίθεται στα μαγαζιά της Κωνσταντινούπολης σε κάθε χρώμα και στυλ, με στρας για εκείνες που προτιμούν το πιο φανταχτερό ντύσιμο. Η πραγματικότητα βέβαια είναι ότι η προώθηση της μαντίλας αποτελεί τμήμα ενός γενικότερου σχεδίου με σκοπό να περιοριστούν τα δικαιώματα της γυναίκας μέσω της καθιέρωσης του νόμου της σαρίας¹ στην Τουρκία, επιτυγχάνοντας σταδιακά αυτό που επιτεύχθηκε πιο απότομα στο Ιράν μετά την επανάσταση του 1979 – μια αντίδραση στη «μόλυνση από τη Δύση» που είχε επιβάλει ο Σάχη στο Ιράν. [...] Ήδη βλέπουμε μπούρκες στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης να καλύπτουν τις γυναίκες που τις φορούν μες στο μαύρο από την κορφή μέχρι τα νύχια, αφήνοντας μόνο μια μικρή χαραμάδα για να βλέπουν – και αποκρύπτοντας την ταυτότητά τους τόσο ολοκληρωτικά, ώστε το 2010 η Γαλλική Εθνοσυνέλευση ψήφισε να απαγορευτεί εντελώς η χρήση τέτοιων ενδυμάτων. [...]

¹ Ο ισλαμικός θρησκευτικός κώδικας διαβίωσης.

Εν ολίγοις (ή εν πολλοίς αν προτιμάτε) έχει σημασία τι φοράει ο καθένας. Τα δύο μεγάλα οικονομικά άλματα της Δύσης προς τα εμπρός – η βιομηχανική εξέλιξη και η καταναλωτική κοινωνία – είχαν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό να κάνουν με τα ρούχα: αφενός να παραχθούν με πιο αποδοτικό τρόπο, και κατόπιν να φορεθούν με πιο αποκαλυπτικό τρόπο. Η διάδοση του δυτικού τρόπου ένδυσης ήταν αναπόσπαστη από τη διάδοση του δυτικού τρόπου ζωής, όπως η αντίδραση ενάντια στο δυτικό ντύσιμο στον μουσουλμανικό κόσμο είναι σύμπτωμα της παγκόσμιας αναβίωσης του ισλαμισμού. [...]

Κείμενο 2

Χιτζάμπ² χειραφέτησης

Ποίημα του Γιώργου Χ. Θεοχάρη, δημοσιευμένο στο Ημερολόγιο 2023 από τις εκδόσεις «Σοκόλη», σ. 39.

Μπήκε στο πάρκο της φιλόξενης πόλης
όπου απάγκιασε³ η οικογένειά της
διωγμένη από τον φόβο του θανάτου
απ' τον βομβαρδισμένο τόπο τους.

Περπατούσε αγέρωχη
με τη σχολική σάκα στους ώμους
το βλέμμα καρφωμένο σε ένα μέλλον ελπιδοφόρο
και τη μαντήλα στο όμορφο κεφάλι της
-Το χιτζάμπ της θρησκευτικής της πίστης.

Μαγνήτισε το βλέμμα του νεαρού
που καθόταν στο παγκάκι.
Της χαμογέλασε και κάτι ψιθύρισε,
κάτι σαν: «Όμορφη που είσαι!...»

Εκείνη έγειρε την κεφαλή και συνέχισε τον δρόμο της
ωστόσο δεν μπόρεσε να κρύψει
εκείνο το γελάκι φιλαρέσκειας
που έλαμψε στο βλέμμα και στα χείλη της.

² Μουσουλμανικό μαντήλι, το οποίο καλύπτει μόνο το κεφάλι και το λαϊμό αφήνοντας σε πλήρη θέα το πρόσωπο της γυναίκας.

³ Βρήκε καταφύγιο.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1° υποερώτημα (μονάδες 10)

Να αποδώσεις με δικά σου λόγια σε 80 περίπου λέξεις τα επιχειρήματα υπέρ και κατά της ιδιαίτερης αμφίεσης των μουσουλμάνων γυναικών σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

Να αναλύσεις συνοπτικά τον ρόλο που έχουν τα ερωτήματα της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1 στην οργάνωσή του.

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

Να σχολιάσεις τη λειτουργία της παρένθεσης [«(ή εν πολλοίς αν προτιμάτε)»], της διπλής παύλας [«–η βιομηχανική εξέλιξη και η καταναλωτική κοινωνία–»] και των κομμάτων [«όπως η αντίδραση ενάντια στο δυτικό ντύσιμο στον μουσουλμανικό κόσμο,»] στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σου, το νόημα της λέξης «χειραφέτηση» στον τίτλο του ποιήματος, δηλαδή του Κειμένου 2; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με αναφορές στο κείμενο. Θεωρείς ότι η κοπέλα του ποιήματος είναι μια ανεξάρτητη γυναίκα ή μια γυναίκα δέσμια της «θρησκευτικής της πίστης»; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15